

mini przewodnik

free

+ współrzędne gps

po!skaniezwykla
masa miejsc godnych uwagi

Trasa wycieczki: Szlakiem krakowskich legend

czas trwania: 4 godziny, typ: piesza, liczba miejsc: 8, stopień trudności:
bardzo łatwa

wydrukuj i zabierz na wycieczkę!

Opis wycieczki

Kraków to miasto legend. Prawie każdy kościół i każda kamienica kryją w sobie tajemniczą historię. Ja zaczę swoją opowieść od kościoła św Floriana. W XII w., kiedy Kraków nie miał własnego patrona poproszono papieża, aby nadał go miastu. I tak papież zszedł do katakumb i zapytał stojąc wśród trumien: "Który z Was chciałby być patronem Krakowa". Wtedy wieko jednej z trumien podniosło się i spod wieka wysunęła się ręka świętego Floriana. Papież uznał to za znak i nakazał przewieźć do miasta relikwie patrona strażaków. Szczątki święto miały zostać złożone na Wawelu. Kiedy posłańcy z Watykanu zbliżali się do miasta na ich spotkanie wyszedł biskup Gedko i książę krakowski Kazimierz Sprawiedliwy wyszli wraz z mieszkańcami. W miejscu spotkania, daleko za miastem konie wiozące relikwie stanęły i nie chciały iść dalej. Próbowano wszelkich sposobów żeby je uspokoić, ale zwierzęta nie ruszyły z miejsca, dopóki biskup i książę nie przysięgli, że w tym miejscu postawią kościół ku czci świętego. Relikwie Floriana zgodnie z planem trafiły na Wawel, w miejscu legendarnego spotkania stanął kościół, a wokół niego cała osada nazwana Florencją (obecny Kleparz).

Dochodzimy do Rynku, tu zapewne powitają nas gołębie. Jak głosi legenda, to rycerze czekający na powrót Henryka Probusa. Książę, który chciał zostać królem postanowił wyprosić wstawiennictwo papieża. Na daleką podróż nie miał jednak pieniędzy. Postanowił pożyczyć je od pewnej wiedźmy. Ta zgodziła się na pożyczkę, jednak nie bezinteresownie. Zażądała by do czasu powrotu księcia jego rycerze czekali zamienieni w gołębie. Książę nie wrócił z wyprawy, a jego wierna drużyna czeka na niego na krakowskim rynku do dziś.

Poszukiwaczy skarbów zainteresuje na pewno legenda związana z kamienicą Pod Krzysztoforą. W piwnicach teje ma ponoć znajdować się wielki skarb. Jak mówi legenda, pewnego razu gospodyni miała przygotować na obiad koguta. Już miała go zabić, kiedy ten wyrwał jej się z rąk i uciekł. kobieta pobiegła za nim do piwnicy i tam zobaczyła pięknego młodzieńca pochylającego się nad skarbami. Chłopak pozwolił jej wziąć tyle kosztowności, ile udźwignie postawił jednak jeden warunek. Gospodyni miała nie oglądać się za siebie, dopóki nie wyjdzie z piwnicy. Niestety ciekawość była większa. Tuz przed drzwiami wyjściowymi kobieta zerknęła za siebie. Skarby zniknęły, a zatraskujące się drzwi ucięły jej piętę.

Z ołtarzem Mariackim związana jest legenda o żółtej cizemce - buciku, który zgubił pomocnik Wita Stwosza, kiedy zakładał pastorał figurze św. Stanisława. Bucik wpadł za ołtarz i został odnaleziony 400 lat później, podczas jego konserwacji. To nie jedyna historia dotycząca tego kościoła. Warto przytoczyć jeszcze dwie bardzo znane legendy - o hejnale mariackim i dwóch braciach, którzy budowali kościelne wieże.

Warto zajrzeć też do Smoczej Jamy. Tu, jak mówi legenda, mieszkał kiedyś smok zagrażający życiu mieszkańców Krakowa. Smoka próbowało pokonać wielu mężnych rycerzy, zabił go jednak dopiero szewczyk o imieniu Skuba. Po wizycie w Smoczej Jamie proponuję wejść do Collegium Maius. Dawno temu studiowała tu dziewczyna, która przebrała się za żaka. Miała na imię Nawojka. Niestety wtedy kobietom nie wolno było studiować. Ale Nawojka była bardzo zdolna i była najlepszym studentem. Niestety tajemnica zdolnego żaka, wydała się w czasie jej choroby. Nawojka została za karę zamknięta w klasztorze.

Ostatnią legendą, którą proponuję to legenda o Lajkoniku. Mieszkańcy Zwierzyńca w czasie jednego z najazdów tatarskich sami pokonali Tatarów i obronili nieświadome zagrożenia miasto. Po walce przebrali się w stroje tatarskie i tryumfalnie wkroczyli do miasta śpiewając i tańcząc. Na pamiątkę tego święta obchodzimy co roku święto Lajkonika.

Program wycieczki

Kraków

Kościół św. Floriana

Pierwotny, romański kościół św. Floriana z 1185 r., został ufundowany przez Kazimierza Sprawiedliwego i biskupa Gedkę. Według legendy mieszkańcy wyszli przed miasto powitać relikwie (były tu pastwiska miejskie), konie zatrzymały się w tym miejscu i nie chciały ruszyć na Wawel do momentu, kiedy biskup nie obiecał, że w tym miejscu powstanie kościół ku czci świętego. Został więc wybudowana pierwsza romańska świątynia, a wokół powstała osada Florencja. Osada rozrosła się i Kazimierz Wielki lokował tu miasto w 1366 r., którego nazwę zmieniono na Kleparz.

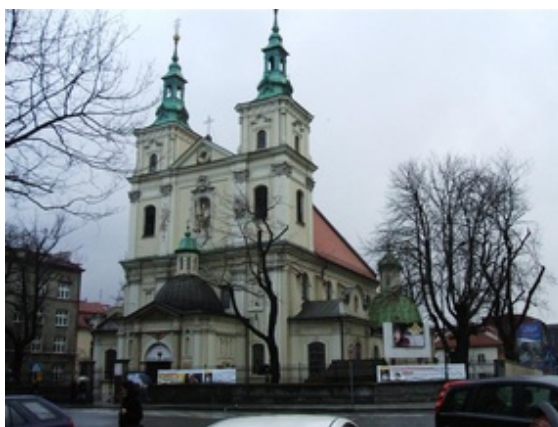
Kościół wielokrotnie ulegał wraz z miastem pożarowi, a w 1528 roku w czasie pożaru widziany był w chmurach św. Florian ze skopkiem w rękach lejący wodę na świątynię - odtąd św. Florian stał się patronem od pożaru. Obecny barokowy kościół powstał w XVII w., ale uległ częściowemu zniszczeniu w XVIII w. podczas konfederacji barskiej, stąd wyposażenie z tego okresu. Wieże zaś kościoła podwyższono dopiero na początku XX w. Wewnątrz ołtarz główny z XVII w., a w nim obraz wykonany przez Trycjusza - malarza nadwornego Jana III Sobieskiego przedstawiający św. Floriana na tle ówczesnego Kleparza. Przy łuku tęczy z prawej strony ołtarz z obrazem Matki Boskiej Brzemiennej.

Szczególne miejsce w kościele zajmuje kaplica św. Jana Kantego. Znajduje się tu chorągiew kanonizacyjna oraz obraz przedstawiający Jana dokonującego cudu "zlepiania" rozbitego dzbana. Kaplica znajduje się po lewej stronie, zaś po prawej w kaplicy św. Anny, widzimy częściowo zrekonstruowany tryptyk z kościoła św. Scholastyki (nie istnieje) poświęcony św. Janowi Chrzczcielowi. Pierwotnie ten tryptyk znajdował się w jednej z kaplic kościoła Mariackiego. Szczególne miejsce zajmuje ołtarz św. Walentego przeniesiony ze zburzonego w XIX w. kościoła pod tym wezwaniem. Znajdował się on niedaleko w obrębie Kleparza i obok niego był szpital dla trędowatych kobiet. W lutym gromadzi tu się młodzież "zakochana", by oddać cześć relikwiom świętego.

W skarbcu przechowywany jest też relikwiarz podarowany przez Władysława Jagiełłę zdobyty w bitwie pod Grunwaldem. Kościół ten od czasów Batorego należał do Akademii Krakowskiej. Stąd zaczyna się słynna Droga Królewska, ponieważ w tym właśnie miejscu władcy byli witani przez profesorów. Stąd także ruszały kondukt żałobne kilku królów, a w XIX w. przez wiele miesięcy oczekiwało na pogrzeb sprowadzone ze Szwajcarii ciało Kościuszki. Tu w starym domu należącym do parafii Adam Chmielowski urządził pierwszą wigilię dla bezdomnych. Kościół był także pierwszą parafią w Krakowie Karola Wojtyły - to tu powstały jego grupy z którymi wyjeżdżał w

góry lub na kajaki. W jednej z kaplic możemy zobaczyć piuskę podarowaną przez Ojca św. Kościół jest Bazyliką Mniejszą.

50°04'03"N 19°56'35"E | na mapie:A

Kraków

Układ urbanistyczny

Układ urbanistyczny Krakowa jest zabytkiem. Został utworzony na mocy aktu lokacyjnego, nadanego przez Bolesława Wstydlwego, jego matkę Grzymisławę oraz żonę Kunegundę w 1257 r.; wtedy to na mocy rozporządzenia księcia nadano miastu lokację wg prawa magdeburgskiego.

Powstał rynek o wymiarach 200 m na 200 m - z każdego boku pod kątem prostym wychodziły po trzy ulice, które znów przecinały się pod kątem prostym z następnymi. W ten sposób uformował się układ szachownicowy. Ponieważ wcześniej w tym miejscu istniały już osady, poprzednia zabudowa zaburzyła nieco ten układ. Przykładem jest (choć nie jedynym) ulica Grodzka. Na środku rynku stoi kościół św. Wojciecha, który wzniesiono w punkcie przecięcia ważnych szlaków handlowych ok. 250 lat przed lokacją Krakowa. Pomiędzy Wawelem (siedzibą króla) a miastem znajdowała się osada Okół, która włączona została do układu urbanistycznego w XV w. Tenże układ zachował się do dzisiaj.

50°03'42"N 19°56'15"E | na mapie:B

Kraków

Pałac Pod Krzysztofory

Pałac Pod Krzysztofory (Rynek Główny nr 35) powstał w XVII w. z połączenia dwóch kamienic gotyckich. Przekształcono go na rezydencję marszałka koronnego Adama Kazanowskiego. Następni właściciele, Wodzicy, całkowicie przebudowali pałac (XVII/XVIII w.). W XVII i XVIII w. gościło w nim trzech królów Polski: Jan Kazimierz, Michał Korybut Wiśniowiecki i Stanisław August Poniatowski. W czasie Wiosny Ludów (1848) pałac był siedzibą Rządu Narodowego. Obecnie zabytek jest siedzibą Muzeum Historyczne Miasta Krakowa.

50°03'46"N 19°56'12"E | na mapie:C

Kraków

Retabulum Wita Stwosza czyli Ołtarz Mariacki (Ołtarz Zaśnięcia Najświętszej Marii Panny)

Znany jest wszystkim jako Ołtarz Mariacki, jednak jego właściwa nazwa to Ołtarz Zaśnięcia Najświętszej Marii Panny. Retabulum ołtarza głównego znajduje się w Kościele Mariackim w Krakowie. Jego autorem jest Wit Stwosz, norymberski rzeźbiarz sprowadzony do Krakowa najprawdopodobniej w 1477 roku, w tym też roku zaczął pracę nad Ołtarzem Mariackim. Chociaż podejrzewa się, że Stwosz trochę wcześniej pojawił się w Krakowie, ponieważ przed przystąpieniem do pracy trzeba było omówić szczegóły z Radą Miejską oraz wybrać odpowiednie kłody lipowe, które musiały schnąć ok. dwóch lat, więc równie dobrze za datę sprowadzenia rzeźbiarza do Krakowa można by przyjąć rok 1475.

Nie jest jasne, dlaczego zdecydowano się akurat na niego, bowiem do tej pory nie wiadomo, po jakich szkołach był wtedy młody artysta, jak również brak informacji o jego pracach z okresu Norymbergi oraz wcześniejszych lat. Prace nad ołtarzem rozpoczęły się pod koniec maja 1477 roku, natomiast całkowicie ukończone zostały pod koniec lipca 1489 roku. Wit Stwosz zatrudnił pomocników, m.in. stolarzy, złotników, snycerzy, malarzy, a także rzeźbiarzy. Niektóre z figur bocznych nie były rzeźbione przez Stwosza, co widać po stylu. Retabulum poświęcone jest patronce kościoła - Najświętszej Marii Pannie. Scena główna ołtarza przedstawia Zaśnięcie Marii Panny. Na skrzydłach otwartego ołtarza przedstawionych jest sześć Radości Maryi, od zwiastowania po zesłanie Ducha Świętego. W momencie kiedy szafa jest zamknięta, możemy podziwiać płaskorzeźby ukazujące dwanaście scen z życia Maryi i Jezusa.

W przededniu II wojny światowej w celu ochrony ołtarza rozebrano go i barkami przetransportowano do Sandomierza, gdzie był ukrywany w katedrze oraz seminarium duchownym. W tym samym roku, tj. 1939, Niemcy wywieźli dzieło do Norymbergi, gdzie trzymany był w wilgotnych podziemiach zamku. Do Krakowa powrócił w 1946 roku, został odrestaurowany w latach 1946-1950, zaś do Kościoła Mariackiego wrócił w 1957 roku. Ołtarz Mariacki jest największą gotycką nastawą ołtarzową w Europie. Jego szerokość wynosi 11 m, a wysokość 13 m. Sama szafa ma wysokość 7,25 m, a szerokość 5,34 m. Figury osiągają wysokość do 2,80 m. W ołtarzu znajduje się 200 figur wyrzeźbionych z klocków lipowych; niektóre postacie, np. Maryja i podtrzymujący ją święty Jana, wyrzeźbione są wspólnie z jednego klocka. Cała konstrukcja wykonana została z drewna dębowego, natomiast tło w modrzewiu.

50°03'42"N 19°56'24"E | na mapie:D

Kraków

Kościół Mariacki

Kościół Mariacki w Krakowie od 800 lat jest główną świątynią mieszczańską. To w 1222 r. ówczesny biskup krakowski Iwo Odrowąż nadając dotychczasową parafialną świątynię dominikanom, przeniósł główną parafię Krakowa właśnie do kościoła Mariackiego. Wtedy krakowski rynek jeszcze nie istniał, a w jego miejscu znajdowała się osada podmiejska (Kraków rozbudowywał się od Wawelu w kierunku północnym), która została zniszczona podczas najazdu tatarskiego w 1241 r.

Budowa kościoła mariackiego, czyli głównej świątyni Krakowa rozpoczęła się pod koniec XIII wieku. Właściwie można ją nazwać odbudową, bo nowy halowy kościół postawiono na ruinach poprzedniej świątyni. Na początku XIV w. jeden z bogatych mieszczan krakowskich - Mikołaj Wierzynek do tej budowli dobudował o wiele wyższe prezbiterium. Dopiero po kolejnych 50 latach podwyższono nawę główną tworząc kościół bazylikowy. Wokół naw bocznych powstały kaplice, a w XV w. podwyższono wieże kościoła i nakryto je hełmami.

W 1443 r. Kraków nawiedziło trzęsienie ziemi. Zniszczone zostało wtedy wyposażenie kościoła na skutek zawalenia się sklepienia. Mieszczanie krakowscy chcąc odnowić świątynię i jednocześnie nadać jej nowy blask, wynajęli artystę ze Szwabi (Wita Stwosza) do wykonania ołtarza głównego. Jest to pentaptyk, którego główna scena przedstawia śmierć Matki Boskiej, Jej Wniebowzięcie i Koronację. W prezbiterium w XVI w. dobudowano przepiękne stalle ze scenami z życia Matki Boskiej. Za ołtarzem głównym zaś, znajdują się witraże z XIV i XV w. przedstawiające sceny ze Starego i Nowego Testamentu.

Ponieważ jest to świątynia mieszczan krakowskich, znajdujemy w niej wiele grobów dobrodziejów tegoż kościoła. Przepiękne są renesansowe nagrobki rodziny Montelupich czy Cellarych, znajdujące się w tylnej części prezbiterium, a w jednej z kaplic - Seweryna Bonera i jego żony Zofii z Betmanów. W nawie głównej mamy ołtarze barokowe z czasu przebudowy wnętrza przez Jacka Łopackiego, tutejszego proboszcza, żyjącego w XVIII w.

Planował on również usunięcie ołtarza Wita Stwosza, gdyż bardzo nie lubił „brzydoty gotyckiej”. Na szczęście, ten plan się nie powiódł. Łopacki miał jednak także wielkie zasługi w wyposażaniu tego kościoła. Do wykonania barokowych ołtarzy z marmuru dębnickiego wynajął znakomitego architekta Franciszka Placidiego, a obrazy do nich namalował Jan Pittoni. Na szczególną uwagę zasługuje ołtarz z obrazem Zwiastowania.

W nawie północnej znajduje się ołtarz z jeszcze jedną rzeźbą Wita Stwosza. Jest to scena ukrzyżowania wykonana w kamieniu. Bardzo przejmująca rzeźba Chrystusa, przedstawia Go w momencie śmierci. Obok znajduje się prześliczne cyborium wykonane w XVI w. przez Jana Padovano. Dookoła naw bocznych znajdują się ciekawe kaplice, kilka z nich jest umieszczonych na pięterku. W jednej możemy dostrzec tryptyk wykonany przez Stanisława Stwosza - syna Wita, a przedstawiający sceny związane ze św. Stanisławem.

Kościół przeszedł generalny remont pod koniec XIX w. Wtedy to, świątynia została wymalowana według projektu Jana Matejki, a polichromie wykonywali jego uczniowie: Stanisław Wyspiański i Józef Mehoffer. Oni także są autorami witrażu nad wejściem głównym do świątyni. Polichromia w prezbiterium przedstawia anioły odmawiające Litanię do Matki Bożej, a w nawach zaprezentowano pieczęcie cechów rzemieślniczych i Akademii Krakowskiej. W kościele tym przez kilka lat pracował Karol Wojtyła. W jednej z kaplic bocznych możemy zobaczyć konfesjonał, w którym często zasiadał aby słuchać spowiedzi. Kościół odwiedza wielu turystów, którzy chcą zobaczyć jeden z najpiękniejszych ołtarzy gotyckich. Jego uroczyste otwarcie odbywa się w dni powszednie, punktualnie na dziesięć minut przed południem.

50°03'42"N 19°56'22"E | na mapie: E

Kraków

Smok jak żywy...

Od zarania dziejów pozbawione dostępu światła groty stanowiły źródło inspiracji, ale i obaw ludzi. Prawdopodobnie powodem narodzin mitu o smokach był fakt, że w jaskiniach składowano trofea z wypraw krzyżowych. Ukrywający się w pieczarach włóczędzy, widząc nieznaną im krokodylę skóry i kości zwierząt, wyobrażali sobie, że w skałach mieszka nienasycona bestia. Zgodnie z legendą, jedną z takich grot u stóp wzgórza wawelskiego, zwaną dziś Smoczą Jamą, zamieszkiwał smok. Jego historię jako pierwszy opisał Wincenty Kadłubek. W ślad za nim poszli inni kronikarze i pisarze, dzięki czemu mit na stałe zagościł w świadomości wielu pokoleń. Jeden z ciekawszych opisów można odnaleźć u Jana Długosza, według którego bestia żywiła się nie tylko zwierzętami, ale i ludźmi "(…) jeśli nie uszli w bezpieczne miejsce, [bestia] brzuch swój napełniała ich poszarpanym mięsem". Panujący ówczesnie król Krak rozkazał zabić potwora przez podanie mu "ścierw" wypełnionych siarką, smołą i żywicą. Żarłoczny gad zdechł z pragnienia, a Krak zyskał sławę i szacunek poddanych. Przekazy ludowe mówią jednak o dzielnym szewczyku Dratewce. To właśnie on, a nie Krak, miał podać jaszczurowi skóry baranie wypełnione siarką. Legenda przetrwała do dzisiaj, a Smocza Jama (trasa turystyczna w jej wnętrzu ma 81 m długości) jest jedną z atrakcji Krakowa.

Upamiętniając legendę, krakowski rzeźbiarz Bronisław

Chromy zaprojektował pomnik Smoka Wawelskiego. Monumentalny posąg odlany z brązu broni wejścia do jaskini od strony Wisły. Według pierwotnego planu artysty potwór miał być częściowo zanurzony w wodach rzeki. Projekt nie został zrealizowany, gdyż ekologowie stwierdzili, że duża ilość śmieci niesionych przez nurt wody będzie się osadzać na łbie mitycznego stwora. Chromy zmienił więc koncepcję i w 1972 r. rzeźba stanęła na suchym lądzie. Krakowską bestię poskromiono na tyle, że od 2005 r. o jej ognistym temperamencie łatwo przekonać się na własne oczy. Stojący na tylnych łapach smok zjeje dziś bowiem ogień (w około 3-minutowych odstępach). Jest to możliwe dzięki zasilaniu gazem ziemnym.

50°03'13"N 19°55'59"E | na mapie:F

Kraków

Collegium Maius

Gmach późnogotycki (1462-1493), w którym wykorzystano mury starszych kamienic. Rozbudowywany w XV i XVI w. (ukończenie auli, dobudowanie biblioteki). W XIX w. przekształcony w duchu neogotyku. Po zniszczeniach II wojny światowej poddany remontowi i konserwacji (1949-1964) - usunięto naleciałości neogotyckie i przywrócono wygląd XVI-wieczny. Muzeum Uniwersytetu Jagiellońskiego.

50°03'42"N 19°56'02"E | na mapie:G

Kraków

Kościół Najświętszego Salwatora

Na zachód od centrum Krakowa znajduje się Zwierzyniec - dawna wieś podkrakowska, dziś dzielnica Krakowa, w której na wzgórzu mieści się jeden z najstarszych, krakowskich kościołów. Pierwsze wiadomości na jego temat pochodzą z 1148 roku, ale obecny wygląd uzyskał dopiero w XVII w. po odbudowie mającej miejsce po potopie szwedzkim. W roku 1961 jego wnętrzu przywrócono romański charakter. W prezbiterium, obok ołtarza, możemy zobaczyć renesansowe malowidła z początku XVI w. Jednym z najcenniejszych zabytków jest obraz Ukrzyżowanego Pana Jezusa, namalowany w 1605 r. przez Kacpra Kuncza, z którym związana jest legenda. Otóż istniał tu niegdyś krucyfiks przesłany Mieszkowi I. Modlił się przed nim bardzo ubogi skrzypek, któremu Pan Jezus podarował drogi trzewik, przez co miał wiele problemów, gdyż uznano go za złodzieja. Ale powtórnie grając pod krucyfiksem w obecności innych ludzi, otrzymał drugi trzewik. I w ten sposób odzyskał wolność. W XVI w. krzyż ten przekazano do Numanu - i wtedy tę romańską rzeźbę Kacper Kuncz zastąpił obrazem.

50°03'11"N 19°54'43"E | na mapie:H

Zdjęcia dodane przez (w kolejności): chichotek, joanna33, fot. B. Konik, ma_ja_, fot. K. Chojnacki, fot. J. Sawicki, fot. K. Chojnacki, joanna33

Trasa dodana przez: joanna33

Przewodnik wygenerowany w serwisie www.polskaniezwykla.pl. Wszystkie prawa zastrzeżone. Żadna część ani całość Mini przewodnika nie może być reprodukowana ani przetwarzana w sposób elektroniczny, mechaniczny, fotograficzny i inny; nie może być użyta do innej publikacji oraz przechowywana w jakiegokolwiek bazie danych bez pisemnej zgody Administratora serwisu. Copyright © 2007 Polska Niezwykła

Wygenerowano:
niedziela 25 sierpnia 2024 04:58:45